

Motion till riksdagen 2009/10:A399

av **Carina Hägg m.fl. (s)**

Heltid och deltid

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet.

Motivering

Deltidsarbete ger lägre lön (per tidsenhet), ger lägre inkomst, leder till sämre sjukförsäkring och sämre pension, utgör hinder för en positiv yrkes- och löneutveckling och leder till en sämre förankring på arbetsmarknaden. Det finns också klara samband mellan deltidarbete och ohälsa. Kvinnor har också i större utsträckning än män timanställningar. Den anställningsformen har i regel de sämsta anställningsvillkoren och ger en ännu sämre anknytning till arbetsmarknaden än deltidarbete.

En konsekvens av de attityder som råder i arbetslivet är att kvinnors arbete värderas lägre än arbeten inom mansdominerade områden. Även här finns ett negativt samband med det faktum att majoriteten av de deltidarbetande är kvinnor.

Deltidsarbetet är en kvinnofälla. Normen, som till stor del är kopplad till inställningen att det är kvinnor som har huvudansvaret för barnen, har på ett omvänt sätt kommit att bli att kvinnor har "rätt" till deltid. Om arbetsmiljön som kvinnor arbetar i är ohälsosam och nedslitande, om skötseln av barn och hem kräver närvaro får kvinnor lösa det individuellt, t.ex. utnyttja sin "rätt" till deltid. Enskilda människor ska naturligtvis ha möjlighet att träffa egna, fria, i ordets verkliga mening, val t.ex. i vilken utsträckning de vill arbeta. Valen kan variera över tiden beroende på den personliga livssituationen. Men enskilda människor kan inte genom personliga val rå på starka strukturer.

Parterna på arbetsmarknaden har det primära ansvaret för att eliminera de negativa konsekvenserna av det ofrivilliga deltidarbetet. Rätten till heltid bör i första hand tillskapas avtalsvägen. Det finns flera socialdemokratiskt styrda

Fel! Okänt namn på

kommuner och landsting som föreslagit att kollektivavtalen ska innehålla skrivningar om att heltid är en rättighet, deltid en möjlighet. Dessa avtal kan användas som en förebild för resten av arbetsmarknaden.

Om inte rätten till heltid realiserats avtalsvägen och om inte timanställningarna begränsas har vi socialdemokrater ett ansvar för att så sker genom lagstiftning. Rätten till heltid är en viktig och genomgripande reform för att åstadkomma faktisk jämställdhet. Lagstiftning ska därför inte ses som illegitimt ingrepp i parternas fria förhandlingsrätt utan som en demokratiskt ansvarsfull insats för att åstadkomma lika villkor för kvinnor och män i arbetslivet.

Vi anser därför att vi ska sträva efter att parterna på arbetsmarknaden förhandlar fram att heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet. Om detta inte ger verkan vill vi överväga lagstiftning på området.

Stockholm den 2 oktober 2009

Carina Hägg (s)

Fredrik Lundh (s)

Lars U Granberg (s)

Marie Nordén (s)

Monica Green (s)

Lars Mejern Larsson (s)

Louise Malmström (s)

Matilda Ernkrans (s)